

«Osasunagatik nabil ni korrika, ez dago beste misteriorik»

Gipuzkoako korrikalaririk beteranoenetakoa da. 1978tik hona ez da korrika geratu. Jokin Sarasolaren historiak, ordea, hainbat ertz ditu: *Lotsati* poetaren historia, abertzaletasuna, familia, Espainiako Gerra Zibila, euskara...

| MIEL A. ELUSTONDO |

Argazkiak: Dani Blanco

Juan Iñaki, Gurutz, Andoni, Edurne, Terese, Imanol, Kelmen, Arantza, Jokin... Izenek dute ageri: abertzalea, arandarra zen zuen familia.

Euskarazkoak ditugu izenak, bai bataioan, bai erregistroan. Anaia zaharrena Juan Iñaki da, aitona Juan Martin zelako. Gainerako guztiok euskarazko izenak ditugu. Ama genuen abertzalea, Paula Martinez. Itsasondon jaioa zen, baina gurasoak Donostiara etorri ziren eta hemen bizi zen, Narrika kalean. Oso abertzalea zen, eta propaganda egiten zuen emakumeek beren umeei euskarazko izenak jartzeko. Aita, berriz, tipo karlista zen, baina EAJko alkate izan zen Itsasondon gerra aurretik. Gerra ondoren kartzelara sartu zuten, isuna jarri zioten... Bederatzi anai-arreba ginen eta, 1940an, ama hil zenean, barnetegira bidali ninduen aitak, Lekaroz. 12 urte nituen nik orduan. Behin, lau anaia atanotarrak erakustaldia egitera joan ziren. Hala ere, han futbola zen nagusi, ez pilota. Atano II.a, III.a, IV.a eta VII.a izango ziren, nonbait. Haiek erakustaldia egiten eta kolegioko estudianteak, ia denak, futboleant ari ziren jolasean. Pilota ikusten, berriz, bi katu. Atanotarrak ere konturatu ziren: "Gu, hemen, munduko onenak, eta estudianteak futboleant?". Atano III.ak Lekarozen sartu nahi zuen bere semea, baina giro hura ikusi zuenean, Oronozen sartu zuen.

Ornoz-Mugairin ikasi zenuen zeuk ere.

Lehenengo ikasketak egin eta Komertzio ikasten hasi nintzen Lekarozen bertan, baina ikasketa haiek Lekarozen kendu eta Oronoz-Mugairin jarri zituzten, eta hara joan nintzen. Hantxe ibili nintzen, Atano III.aren semearekin pilotan. Oso gazterik hil zen seme hura, 32-33 urterekin. Baina hura ez zen pilotaria... Oronozko kolegioan bazen fraide bat, Segundo anaia, Berrizkoa, pilotazalea. Pilotaren Eguna ospatzen zen, eta pilotari denak pasatu ziren handik. Denak, Dionisio Onaindia izan

NORTASUN AGIRIA

Jokin Sarasola (Itsasondo, 1929) Gipuzkoako korrikalaririk zailduenetakoa da. Bere adineko askorik ez da gure bazterretan lasterka dabilenik. Peritu eta Maisutza ikasi zituen Donostian, eta Intendente ikasketak egin zituen Bilbon. Arbel fabrika zuten etxean, eta hantxe egin zuen lan 1970ean itxi zen arte. Harrezkero, arbel salmentan jardun zuen, erretiratu arte. Kirolari da betidanik (pilotari, aizkolari, mendizale...), eta korrikari lotu zitzaion 1978an, Donostiako lehenengo maratoiaren garaian. Korrikalari ibili da hemen eta munduan. 2009an Atletismoko Master Txapelketan maratoiaren parte hartu zuen Finlandian –bigarren egin zuen, deshidrataturik ibili ondoren–, eta hurrengo urtekoari begira jarrita dago. Anaia zuen Gurutz Sarasola *Lotsati* poeta, bere burua trenari eman zion idazle gaztea.

UNAMINO to ARENDATS

Iñaki Perurena

“Leitzan korrika, herri lasterketan, eta Iñaki Perurena! Erabat flakatuta, 105 kilo izango zituen orduan. Pasatu egin nuen aurrerago, eta esan zidaten: ‘Hi, Perurena daramak hor atzean!’. Begiratu nuen, eta hantxe Perurena. Azkartu egin nuen eta bera baino lehenago ailegatu nintzen, lau-bost metro. Juxtu-juxtu irabazi haut!’, esan nion, eta berak: ‘Zenbat urte dituk?’, eta nik, orduan, 73 izango nituen. Berak, berriz, nik baino 30 gutxiago!”.

ezik, gernikarra. Profesionalen arteko erakustaldia egiten zen gure kolegioan. Migel Gallastegi-eta. Elizondon jokatzeko zuten, eta kolegiara etortzen zen igual. Kolegioko hiru estudianteren kontra ere jokatu zuten Gallastegik, pilota gozoarekin. Oraingo pilota gogorra atara izan balu, akabo!, estudiantetek ez zuten ikusi ere egingo! Grosen ikusita nago, garai bateko frontoian, Munduko Txapelketa. Frantzia Espainiaren kontra omen zen. Frantzia zen Aranbillet, eta Espainia, Atano III.a! Francoren garaiak ziren. Nork bere pilotak jarri zituen. Arinak Aranbilletek, eta astunagoak Atanok. Sakea libre zen orduan, eta min handia egin zion saketik Atanok. Piloteoan ere gehiago zen. Aranbillet, berriz, boleaz defendatzen zen ondoena...

Pilotaz hasi zataizkit, baina korrikalari zara zu. Korrikalari izan baino lehenago, pilotari izan naiz ni. Egunero-egunero egiten nuen eskuz, Amarako frontoian. Gazteak gomazko pilotarekin jokatzera joaten ziren, eta, batzuetan, zain zeudela, esaten nien: “Nahi duzue bitartean eskuz jokatu?”, eta hasten ginen. Erraz irabazten nien. Nik baino sasoi askoz hobea zuten, baina ez zekiten eskuz. Errondo gainera ere joaten nintzen, San Juan de Dios klinika atzeko frontoira. Hartu eskuzko pilota, erraketa, pala... irten galtza motzetan etxetik eta harantz!

Nola hasi zinen, hortaz, korrika?

Esango dizut nola hasi nintzen korrika... Leihotik begira nengoen, eta jendea ikusi nuen, korrika. 1978 zen. Edadeko jendea ere bai, korrika! Eta galdetu egin nuen: “Zer arraio pasatzen da hemen, jende guztia korrika?”. Eta esan zidaten: “Maratoirako ari dituk entrenatzen”. Maratoia? “Nik ere egingo diat hori!”. Fisikoki ondo nengoen, mendira joaten nintzen, pilotan egiten nuen, eta hau eta hura. Buelbaka hasi nintzen Donostian, Burdinazko zubira joan eta Urumean gora. Baina hain gaizki entrenatzen nintzen, laster nintzen hankak kargatuta. Eta utzi egin nuen Donostiako lehenengo maratoi hura egiteko asmoa. Otsailean, berriz, Azpeitiko maratoi txikia etorri zen. Pikua taberna zen antolatzaileetan. Han debutatu nuen. Belen Azpeitia zena ere han zen, korrika. Ni korrika, eta aditzen nuen: “Aupa, Belen!”, “Belenen ondoan noak, ez noak gaizki!”... Gero, Donostiako bigarren maratoian debutatu nuen berriz. 3:40 egin nuen, uste dut. Hurrengoan, denbora jaitsi nuen: hiru ordu eta erdi. Beti ibili naiz denbora jaisten. Nahiz eta zaharragoa izan, esperientzia handiagoa nuen. Hiru maratoi egin nituen segidan, eta utzi egin nion gero. Harrezkero, herri lasterketak egin ditut. Ia igandero zen orduan...

Oraindik orain *Berria* egunkariaren aldekoa egin duzu Donostian.

Bai, horixe azkena. Eta datorren urtean, berriz, Lyona joateko ideia daukat, Munduko Txapelketara. Oraingoz, korrika eta gimnasia egiten ari naiz, egunero. Osasunagatik ari naiz korrika, pilota, mendia... Osasungarria da. Dena dela, orain dela urtebete erabat makalduta ibili nintzen, hamar kilo flakatu nuen, batean! Errekuperatu ere bai, poliki-poliki. Larririk ez zidaten bilatu, behintzat, eta aurrera. Naturista naiz, ovo-lakto-bejetarianoa: esnekiak, arrautzak eta barazkiak. Arrainik eta haragirik ez dago nire dietan, nahiz eta noizean behin jaten dudana. Akabo, bada!

Etxe honetako leihotik begira ikusi zenuen, noizbait, jendea korrika, eta lasterka hasi zinen zu ere...

Bai.

Etxe honek badu historia, bertan bizi izan zen jendeak...

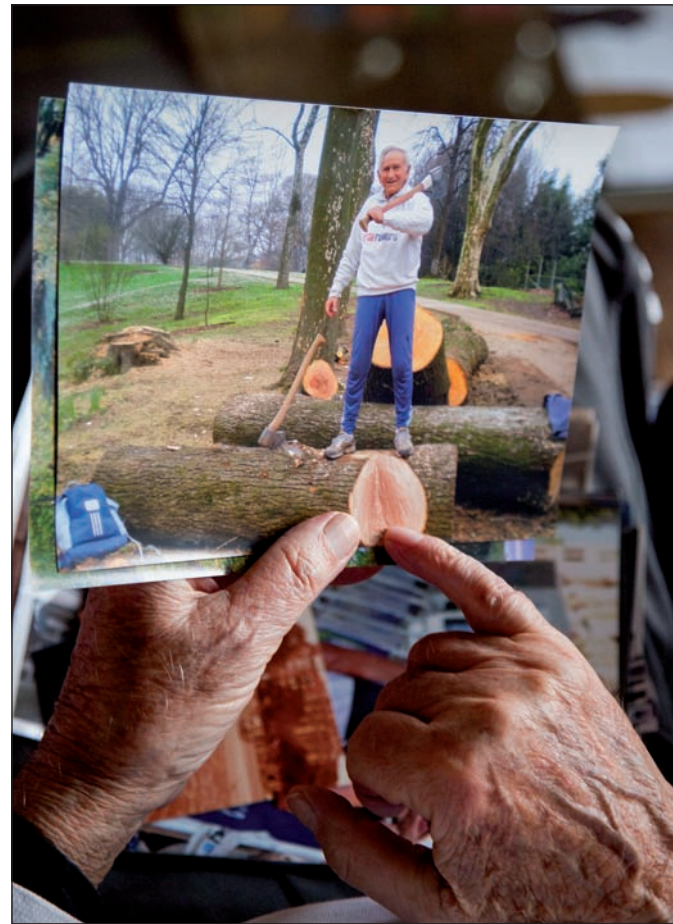
Aitzol bizi zen hemen, bere arreba Zoilarekin. Gerra aurreko kontuak, ni umea. 8 urte nituen gerra hasi zenean. Gogoratzen naiz sotana bat bazela. Apaiza, Aitzol! Gure anaia Gurutzek, *Lotsatik*, erlazio handia zuen Aitzolekin. Gurutz poeta zen, eta askotan joaten zen Aitzolengana. Gainera, Poxpolinak taldeko arduraduna zen Aitzol, Kursaa-len, eta hara joaten nintzen ni, dantza ikastera. Aberri egun bat izan zela ere gogoratzen naiz, eta nola desfilatu genuen Atotxaraino... Hemengo giroa erabat erdalduna zen. Orain ere bai, baina tira. Bi lagun ziren, bata zen Arriaga, bestea Mas. Arriaga, erdalduna; Mas, euskalduna. Mas horri "el vasco" esaten genion, euskaraz zekielako. Hortik atera kontuak hemengo giroa orduan!

Zuenean euskaldunak zineten denak.

Itsasondotik etorriak. 4 urte arte nik ez nuen batere gaztelaniaz jakin. Imanol anaia eta

Ovo-lakto-begetarianoa

"Karrera nudista bat korritu nuen Sopelan, Barinetxeko hondartza basatian. Han zen Luis Elberdin sexologo famatua ere. Eta esan zuen: 'Partehartzaillean, Jokin Sarasola donostiarra izan dugu. Poz ematen du halako jendeak, adin horretan korrika'. Handik, Mundakatik pasatu nintzen, amuko txipiroiak jatera. Amukoak! Casinora bidali ninduten, toki dotorera. Ovo-lakto-begetarianoa naiz, baina txipiroiak, tak!".

biok ikastolara joan ginen Etxaide kalera. Errepublika garaia zen. Ez dakit ikastola zen, ala haurtzaindegia, baina hantxe izan ginen biok 4 urte arte. Gero, Jesusen Bihotza ikas-texera sartu gintuzten, Sanchez Toca kalean. Errepublika garaia zen artean. Gure ama Mujika zuzendariari joan zitzaion: "Ez duzue euskaraz erakusten?", eta besteak ezetz. Baina etxe ondoan zenez kolegio hura... eta euskara galdu nuen. Dena erdaraz. Bi anaia nituen Madrilen, Meategi ingeniari-tza ikasten, eta etxean dena hitz egiten zen erdaraz. Baina Euskaltzaindiko bilerak ere ez al ziren, bada,

blogetan!

- Blogen ikuspegi teorikoa:
Gorka Palazio (@palazio)
- Euskarazko 4 blog arrakastatsuren egileak
- Blogak marketing ikuspegitik:
Lucas Aisa (@calvoconbarba)
- Mahai-inguruan:
Blogen errealitate berria eta euskara.
- Sari banaketa

EUSKAL BLOGAREN TOPAKETA

Martxoaren 6an 17:00etan Bilboko Euskararen Etxean

Antolatzailea

info gehiago

www.blogetan.com/jardunaldiak

Laguntzailea

AZKEN HITZA

Zeruko Argia

“ARGIA baino lehen, *Zeruko Argia* ezagutu nuen nik. Gure aita zenak etxean jasotzen zuen aldizkaria. Kaputxinoak ziren. *Zeruko Argia* eta *Arantzazu* jasotzen ziren gure etxean. Baina, behin, etorri zitzaidan Arantzazuko fraidea eta esan nion: ‘Gaztelania sartzen hasi zarete, eta lehenago ere badira hemen gaztelaniaz ari direnak. Izena eman dut ARGIAN’. ‘Baina horiek ez dute sinesten!’ esan zidan. Kar, kar, kar...”

erdaraz egiten garai hartan? Erdaraz zen dena! Eta Donostian eta Bilbon ikasketak egin eta Itsasondora itzuli nintzenean lanera, etxean erdaraz egiten zen. Kanpokoren bat etortzen zenean, harexekin euskaraz! Horixe bera kontatzen zuen Txillardegik. Haien etxean erdaraz egiten zela, baserritarrarekin beste inorekin ez zuela euskaraz egiten haien aitak.

Anaia aipatu diguzu, Gurutz Sarasola, *Lotsati*. Ni baino hamabi bat urte zaharra goa zen. Gure aitak Lekaroz bidali zuen. Frantzia ere izan zen, ikasten. Nik uste berak ere ez zuela fabrikarako bokazioa. Gero, baserritar neska bat ezagutu zuen. Neska, baserritarra; gure anaia, industrialaren semea. Bi mundu... Ezin izan zen. Horrekin pixka bat nahastu egin zen gure anaia. Trenari bota zion bere burua Burdinazko zubian, gazterik, 20 urte. Ez dakit etxean zer esan zen anaiaren heriotzaz, oso umea nintzen. *El Día* egunkarian idazten zuen, poesia. Anjel Lertxundik artikulu bat idatzi zuen, esanez euskal literaturan hiru L daudela, hiru poeta, gazterik hil zirenak: Lauaxeta –fusilatu egin zuten–, Lizardi –gaixorik hil zena–, eta *Lotsati*. “Hara, *Lotsati* aipatu dik!”, nik neure buruari. *Lotsatik* ez dauka Lizardi eta Lauaxetaren kategoriarik, baina, begira, *Lotsati* aipatzen zuen Lertxundik. Ezin dut gauza askorik esan, askorik ez dakit-eta: ni umea nintzen garai hartan. Gauza batzuk gogoratzen ditut, hala ere. Gerra bukatu eta segituan, ikusita nago jendea bere burua hiltzen, trenera botatzen.

Azpeitiarrak haserre

“Kolegioan, Oronozen, hangoak eta hemengoak ziren estudiantek. Nik dena erdaraz egiten nuen. Bazen Azpeitiko jendea, eta haiek dena euskaraz egiten zuten, beti. Baita jolas-orduan ere! Eta, detaile bat!, haserretzen zirenean ere bai. Batzuk, euskaldunak, haserretu eta erdaraz hasten dira. Haiek ez, haserretuta ere euskaraz! Azpeitian zer indar duen euskarak!”.

Gogoratzen dut, gizon bat, eta nola gelditu ziren haren antiojoak... Tren geltokia gure etxetik bertara zegoen.

Donostian, Bageraren Mintzalaguna egitasmoan parte hartzen duzu. Baduzu zer kontaturik zuk...

Bai, programa horretan ere parte hartzen dut, bai. Horretan eta beste gauza askotan ematen dut orain eguna: lasterka pixka bat egin, gimnasia, luzapenak, aizkoran...

Aizkoran?

Hiru apustu ere egin ditut nik aizkoran. Inor ez dut ikusi aizkoran hondartzan, baina orain dela hiru-lau urte egin dut nik aizkoran hondartzan. Itsasoak ekarritako enbor pusketak mozten ibilita nago Donostiako Zurriolan, Kontxan eta Ondarretan. Baita Getarian ere. “Aizkoran egin behar baduk, joan hadi basora!”, esan izan zidaten. “Basora joan baino lehen, honek balio dik pixka bat zailtzeko!”, erantzuten nien nik. Xakean ere jokutzen dut. Lagun bat badut, asko gusatzen zaio xakean jokatzera. Baina irabazi egiten diot, eta haserretu egiten zait. Eta bolada daruma azaldu gabe. Orain internet bidez jokutzen dut ordenagailuaren kontra. Denbora luzean aritzen naiz. Baina ezin irabazi makinari, ez da erraza. Joan den urtean osasunetik makalago ibili nintzen, baina errekuperatu nintzen. Datorren urteko Lyongo Master Txapelketan parte hartu nahiko nuke. Esan dizut, osasunagatik nabil ni korrika, kirola osasungarria delako. Ez dago beste misteriorik. ■

